



Z ulice na oder

Mario Batelić

01. december 2014  Like 0

Kontrabasist **Tomaž Grom**, eden naših najdejavnejših jazzovskih in eksperimentalnih glasbenikov, si je omissil samosvoj projekt, v katerega je vključil poulične glasbenike z Balkana. S svojo ekipo snemalcev in tehnikov se je namreč podal po krajih nekdanje Jugoslavije – od Prištine, Novega Sada in Tuzle do Maribora, Tetova in Zagreba. Tam je poiskal zanimive poulične glasbenike ter jim predlagal, naj interpretirajo njegove skladbe. V projektu, ki ga je predstavil najprej v Mariboru (Amfiteater II. gimnazije; 2. 12. ob 19.00), nato pa sledi Ljubljana (Stara elektrarna; 5. 12. ob 20.00), sooča njihove interpretacije s posegi v posneto gradivo, saj se video in avdio posnetki z ulic mešajo z izvedbo v živo. Ob Gromu igrajo ulični špilavci **Dario Krmpotić, Daniel Marinič, Šaban Karajić, Nermin Frljanović, Nevaip Salju, Edison Shukriu, Gentijan Ymeri, Miroslav Matić** in **III Bylykbashi**.



S projektom Grom razpira socio-kulturno, ideološko, nacionalno in še kakšno problematiko.

S projektom Grom razpira socio-kulturno, ideološko, nacionalno in še kakšno problematiko ter prevprašuje številne teoretske in praktične dvojice, kot so denimo koncertna dvorana/cesta, tradicija/prenova, slišno/nevidno, avtorsko/ljudsko, spontano/kodificirano, akustika/elektronika ali Evropa/Jugoslavija. Ob premieri tega izvirnega projekta smo snovalcu zastavili nekaj vprašanj. Kot prvo se je zdelo najbolj logično, da ga pobaramo, odkod navdih za projekt ter če je tudi sam igral na ulici. »*Ja, igral sem na ulici. Imam pa srečo, da je kontrabas zelo impozanten instrument. Nekoč sem postavil samo kontrabas in se premaknil na drugo stran ulice in od daleč opazoval, kako se je stekal denar v klobuk. Mimo mene je prišel profesor iz srednje šole, me pogledal in odšel naprej. Čez nekaj trenutkov se je vrnil in mi razočarano rekel: 'Jaz sem pa mislil, da si ti glasbenik!'*«

V Gromovem projektu sodelujoči glasbeniki so večinoma imigranti, ki so bili zaradi zunanjih okoliščin, zvečine političnih ali ekonomskih, prisiljeni zapustiti svoje domove. Med njimi najdemo različne socialne profile: so tako brezdomci kot potepuhi, samouki ali tudi akademsko izobraženi. O njihovi življenjski poti Grom večinoma ni vedel ničesar, dokler se jim ni približal. Kako se je odločil, koga bo povabil k sodelovanju, ali se je nemara pri domačinih prej pozanimal o kakih posebnostih? »*Izbiral sem jih po krajih, želel sem jih najti v vseh bivših republikah Jugoslavije, nato glede na glasbila in možnosti. V Črni gori jih na primer sploh ni. Ugotovil sem, da si več glasbenikov upa na ulico v Zahodni Evropi kot pa v teh krajih. Na Miroslava, ki igra na gusle, sem že prej naletel v Novem Sadu, preko domačina iz Tetova sem prišel do Nevaipa, podobno je bilo v Tuzli, v Prištini smo pa blodili po središču in se dogovorili kar na licu mesta.*« In njihove reakcije, je kdo odklonil? »*Ne, nihče ni odklonil. Razložil sem jim koncept, oni pa so si najprej zaželeli, da jih poslušam. Producentka je uredila vse v zvezi s plačilom, in bili smo dogovorjeni. Vsi so bili zelo za.*«

Kakorkoli se nam, oddaljenim poslušalcem, poklic pouličnega glasbenika zdi romantičen in malone mitski, na žalost aktualna politika ves čas »skrbi« za kriminalizacijo tega težaškega in nevhvaležnega načina podajanja glasb v vsakodnevno življenje in mestne prostore. Čeprav imajo v tujini marsikje festivale tovrstnih glasbenikov (po angleško jim pravijo buskers), jih ponekod mogoče postave znajo tudi močnejše prijeti ... Tudi pri nas se žal srečujemo z intervencijami policije, nazadnje smo o tem brali poleti, ko so v Stari Ljubljani oglobili nekaj glasbenikov, saj so jih stanovalci ovadili, češ da so preglasni. Kaj o tej nič kaj veseli temi misli Grom in kakšna je njegova vizija ureditve položaja pouličnih glasbenikov? »*Mislim, da mesto absolutno potrebuje ulične glasbenike*

Premiera projekta je bila 2. 12. v Amfiteatru II. gimnazije Maribor (festival Drugajanje), ponovitev pa 5. 12. v ljubljanski Stari elektrarni. Poulični glasbeniki se bodo s svojo glasbo predstavili še na koncertu 3. 12. v Menzi pri koritu na ljubljanski

in da ne morejo občani odločati o tem, ali so preglasni, moteči in podobno. To je bogastvo mesta, to je dodatna ponudba, ki daje dušo mestu. Čisto po naključju pa se na to problematiko navezuje zamisel za projekt **Zavoda Sploh**, ki ga razvijam. Mene že od nekdaj zanima ločevanje zvoka in slike. Želim si oblikovati prostor za uličnega glasbenika, ki bo popolnoma zvočno izoliran, da ga ne slišimo, ampak samo vidimo. S priklopom slušalk (ki jih zdaj imajo vsi v žepu) na objekt pa ga je možno poslušati. Spet čisto po naključju me je neka študentka arhitekture poklicala, češ da ima za nalogo sprojektirati mojo hišo. Predstavil sem ji svojo idejo objekta, ona jo je posredovala mentorju in nato je kakih 25 študentov pripravilo svoje zamisli in načrte tega objekta. Treba bi bilo torej izbrati najprimernejšega in to realizirati. Projekt nosi naslov **Umetnik na trgu** in problematizira marsikaj. No, to bi verjetno razveselilo centralne meščane, čeprav jaz to vidim bolj kot kritiko in problematiziranje njihovih zahtev. Svetujem torej vsem prebivalcem mestnega središča, naj se preselijo v mirno Grosuplje, če jih moti ulična glasba.«

Metelkovi.

Med mariborsko in ljubljansko predstavitvijo projekta **Duša, šum, ventil in žica** se bodo poulični glasbeniki predstavili še na »navadnem« koncertu, na katerem bodo zaigrali svoje najljubše pesmi. S koncertom, ki sodi v cikel **Confine aperto** (s podnaslovom **Ex Yu Street**), se bodo v Menzi pri koritu 3. 12. ob 21.00 pridružili praznovanju Prešernovega rojstnega dne oziroma nizu brezplačnih dogodkov Ta veseli dan kulture.

Duša, šum, ventil in žica - trailer2

